

Конституцією України визначено основні права й обов'язки держави та громадян щодо забезпечення захисту дітей. Зокрема, у частині другій статті 51 Основного Закону зазначається, що батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття.

Обов'язок батьків утримувати дітей до досягнення останніми повноліття визначено також статтею 180 Сімейного кодексу України. Статтею 74 Закону України „Про виконавче провадження” визначено порядок стягнення аліментів. Перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів визначено Постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 № 146 „Про перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб” (із змінами і доповненнями).

Згідно із Сімейним кодексом України у разі ухилення батьків від виконання обов'язку по утриманню дітей з них у судовому порядку стягуються аліменти.

Так, згідно з частиною третьою статті 181 Сімейного кодексу України аліменти на дитину

присуджуються в частці від заробітку (доходу) її матері, батька або в твердій грошовій сумі (стаття 184 Сімейного кодексу України) і виплачуються щомісячно.

В Україні виконання рішень судів про стягнення аліментів покладається на органи державної виконавчої служби.

Специфікою виконання цієї категорії документів є те, що всі вони допускаються судом до негайного виконання, тобто, державний виконавець має відкрити виконавче провадження не пізніше наступного дня після отримання виконавчого документа та приступити до здійснення виконавчих дій. Строки здійснення виконавчого провадження часто обраховуються роками, оскільки державний виконавець має здійснювати за ним виконавчі дії до закінчення строку, передбаченого рішенням суду.

Слід відмітити, що з 30.06.2010 набрав чинності Закон України „Про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо врегулювання порядку визначення розміру аліментів”, згідно з яким внесено зміни до Сімейного кодексу України.

Зокрема, частиною четвертою статті 183 Сімейного кодексу України передбачено, що у випадку, якщо після збільшення встановленого законом мінімального розміру аліментів на дитину розмір аліментів, визначений судом у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини, буде меншим ніж мінімальний розмір аліментів, передбачений частиною другою статті 182 цього Кодексу, одержувач аліментів має право звернутися до суду з позовом про відповідне збільшення розміру аліментів до платника аліментів.

Відповідно до частини другої статті 182 Сімейного кодексу України визначено, що мінімальний розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 30 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, за винятком випадків, передбачених статтею 184 цього Кодексу, якою встановлено визначення розміру аліментів у твердій грошовій сумі.

За змістом статті 183 Сімейного кодексу України у разі якщо розмір аліментів, визначений судом у частці від заробітку (доходу) боржника, буде меншим ніж мінімальний розмір аліментів, передбачений частиною другою статті 182 згаданого Кодексу, стягувач відповідно до внесених змін має право на звернення до суду з позовом про відповідне збільшення розміру аліментів до платника аліментів. У разі задоволення позову аліменти у зміненому розмірі будуть стягуватись від дня набрання рішенням суду законної сили.

Отже, конкретна частка заробітку (доходу) матері, батька (платника аліментів), яка буде стягуватися як аліменти на дитину, у кожному конкретному випадку визначається лише судом. Суд може присудити одній дитині аліменти у будь-якій частці від заробітку (доходу) з врахуванням обставин, визначених статтею 182 Сімейного кодексу України. За таких законодавчих правил нині предметом доказування у справі про стягнення аліментів є розмір частки, вимогу про стягнення якого ставить позивач.

Таким чином, зміна законодавства в частині визначення мінімального розміру аліментів на одну дитину може бути підставою для перегляду постановлених раніше судових рішень про їх стягнення у випадку, якщо після збільшення встановленого законом мінімального розміру аліментів на дитину розмір аліментів, визначений судом у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини, буде меншим ніж мінімальний розмір аліментів, передбачений частиною другою статті 182 цього Кодексу.

Звичайно органи державної виконавчої служби у випадку неможливості стягнення аліментів або ухилення боржників від виконання рішення суду застосовують більш суворі заходи.

Брусилівське бюро правової допомоги